

KALUNDBORG
KOMMUNE

Kalundborg Kommune

Turistpolitisk redegørelse

2025

Indhold

INDLEDNING	2
STRATEGISK GRUNDLAG.....	3
TURISMEN I DAG – KORT FORTALT	5
FOKUSOMRÅDER OG INDSATSER.....	7
REDEGØRELSE FOR TURISMEUDVIKLINGEN I KALUNDBORG KOMMUNE	9
A) Overnatning	10
B) Kultur og Events.....	15
C) Natur og friluftaktiviteter	19
D) Handel og service	27
E) Mobilitet og trafikale infrastruktur.....	27
F) Turisme og lokal udvikling	30
TURISMEN OG DEN FYSISKE PLANLÆGNING.....	31
REFERENCER	34
BILAG.....	35

Turistpolitisk Redegørelse for Kalundborg Kommune

April 2025

Udarbejdet af Kalundborg Kommune i samarbejde med Destination Sjælland

INDLEDNING

Kalundborg Kommune har udarbejdet denne turistpolitiske redegørelse, for at få et sammenhængende og politisk godkendt grundlag for beslutninger og planer, som omhandler eller har konsekvens for turismen i kommunen.

Kommunen har behov for et sådant grundlag, dels i forbindelse med stillingtagen til enkeltprojekter, dels som forudsætning for kommuneplanens retningslinjer og rammer for turismeanlæg, rekreative områder og faciliteter samt handlingsmuligheder i kystnærhedszonen.

Der er brug for at udvikle og styrke rammerne for turisme og detailhandel. Begge dele er med til at skabe det hverdagsliv, der gør vores byer og landdistrikter attraktive. Et løft af turismen vil kunne bidrage til at øge kundegrundlag, omsætning og beskæftigelse, og derved understøtte bæredygtig handel og service i hele kommunen. Udover handel og service har naturen og adgangen til rekreative udendørsaktiviteter som fx kajak, fiskeri, vandring, cykling mm. også stor betydning - ikke bare for turisterne, men i høj grad også for lokale beboere.

I forhold til samarbejdet med Destination Sjælland om at udvikle turismen på strategisk udvalgte områder, giver redegørelsen en sammenfatning og vurdering af, hvordan kommunen bedst understøtter turismeudviklingen. Turismeerhvervet kan spille en vigtig rolle ved at skabe lokal beskæftigelse og udvikling i byerne og i de mindre lokalsamfund. På Sejerø er turismen et grundvilkår. Det er vigtigt at turismeerhvervet og kommunen samarbejder om at finde løsninger, der er bæredygtige – det gælder både i forhold til den sociale, økonomiske og miljømæssige udvikling.

Det er ambitionen, at redegørelsen både skal fungere som en plan for udviklingen af turismen i kommunen og som medie for kanalisering af turismens ønsker og behov ind i den kommunale planlægning. Ligesom den – omvendt – skal formulere Kalundborg Kommunes krav og ønsker til turismeudviklingen og være et redskab til vurdering af, om Kalundborg Kommune får optimal effekt af sin turisme.

Redegørelsen beskriver udfordringer og udviklingsmuligheder på turismeområdet. Der bliver givet forslag til, hvor der kan gøres en særlig indsats og hvordan turismehensyn kan indarbejdes i kommuneplanen. Redegørelsens analyser bygger på et bredt kildegrundlag (se kildehenvisninger sidst i rapporten).

Den turistpolitiske redegørelse blev fremlagt som forslag den 25. juni 2025 og har som bilag til kommuneplanforslaget været fremlagt i offentlig høring i perioden fra 10. juli 2025 til 18. september 2025. Efter den offentlige hørings afslutning blev den turistpolitiske redegørelse fremlagt til endelig politisk godkendelse sammen med kommuneplanen den 17. december 2025.

STRATEGISK GRUNDLAG

Organisering og lovgrundlag

Dansk turismes organisering har udgangspunkt i erhvervsfremmereformen fra 2019. Loven betød at der på en gang skete en konsolidering af det decentrale niveau ved at den lokale/regionale turismefremme blev samlet i 19 tværkommunale destinationsselskaber, hvor Destination Sjælland er et af disse selskaber.

Samtidig blev det nationale niveau struktureret sådan, at der overordnet er Erhvervsministeriet, hvortil er knyttet "Det Nationale Turismeforum" der koordinerer den samlede turismefremmeindsats og strategiske tilgang. Hertil er deslige tre udviklingsselskaber, der bidrager til udviklingen af tre forretningsområder: kyst- og naturturisme, møde- og erhvervsturisme samt storbyturisme. Den internationale markedsføring styres af Visit Denmark.

Finansielt set styres destinationsselskabernes adgang til udviklingsmidler via Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Udmøntningen af midler sker på baggrund af såvel den nationale som de regionale turisme- og erhvervsudviklingsstrategier.

National strategi for bæredygtig turisme

Regeringen har en samlet strategi for turismen i Danmark: "*Veje til bæredygtig turismevækst*" (By-, Land- og Kirkeministeriet, 2024), som bygger videre på den tidligere "*National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*" (Erhvervsministeriet, 2022). Visionen er fortsat, at turismen frem mod 2030 vil styrke det danske samfund og dets økonomi ved at sikre, at de nødvendige tiltag og aktiviteter skaber miljømæssig, økonomisk og social bæredygtig vækst, der genererer værdi for borgere, turister og lokale samfund.

Den nuværende strategi fastholder de centrale målsætninger fra 2022 og introducerer samtidig en række nye initiativer for at styrke dansk turisme i et bæredygtigt perspektiv. De væsentligste udviklingsspor og initiativer inkluderer:

- **Turister skal inspireres til mere bæredygtig adfærd og forbrug**
Der lægges øget vægt på grønne turismeinitiativer, herunder incitamenter for turister til at vælge miljøvenlige transportformer og adfærd. Projekter som *CopenPay* belønner bæredygtige valg blandt turister og er et eksempel på den nye retning.
- **Danmark som frontløber i forhold til grøn krydstogtturisme i Østersøregionen**
Strategien viderefører ambitionen om at reducere krydstogtturismens miljøaftryk og gøre Danmark til en international model for bæredygtige havneanløb og grøn omstilling af sektoren.
- **Danmarks position som verdenskendt for gastronomi med fokus på bæredygtighed og ansvarlighed skal fastholdes**
Dansk gastronomi spiller fortsat en væsentlig rolle i turismens brand, og der er øget fokus på lokale råvarer, bæredygtig fødevareproduktion og ansvarsfulde oplevelser.
- **Der skal være et stærkere investeringsmiljø og flere investeringer i dansk turisme**
Den nye strategi lægger særlig vægt på at fremme private investeringer i turismen uden for de større byer for at sikre vækst og udvikling i hele landet.
- **Den fysiske planlægning skal understøtte lokal udvikling**
Strategien styrker koblingen mellem turisme og lokal udvikling ved at sikre, at turismen bidrager til levedygtige lokalsamfund og understøtter udviklingen af bæredygtige destinationer.
- **Offentligt-privat samarbejde skal styrke udvikling af attraktive helårsdestinationer**
Partnerskaber mellem offentlige og private aktører forbliver en hjørnesten i turismens

udvikling. Der er et øget fokus på outdoor-, møde- og erhvervsturisme samt på at styrke Danmarks internationale markedsføring.

Udviklingsplan for Sjælland og Øerne

Udviklingsplan for Sjælland og Øerne (Kommunerne i Region Sjælland, 2020) er en fælles turismestrategi, der sætter den grundlæggende retning for en overordnet turismeudvikling primært frem mod 2025 – men også længere, hvorfor planen vil blive videreført udover 2025. Handlingsplanen indeholder en række indsatser og pejlemærker, der løbende tilpasses i takt med udviklingen. Planen er udarbejdet i samarbejde mellem kommuner, Region Sjælland, destinationsselskaber samt nationale og lokale aktører.

Udviklingsplanens vision er fortsat, at turismen i endnu højere grad skal fungere som en løftestang for by- og destinationsudvikling på Sjælland og øerne. Der er et fortsat fokus på **naturvenlig turisme, forbedret kvalitet og øget omsætning**, som skal bidrage til bæredygtig vækst i regionen.

Udviklingsplanens indsatsområder

- **Stærke kraftcentre**
Koncentration af udviklingen i stærke turismemæssige kraftcentre, der fungerer som drivkraft for vækst. Røsnæs er fortsat identificeret som et område med stort potentiale for turismeudvikling.
- **Større oplevelsesværdi**
Udvikling af unikke oplevelser med national og international appel og høj kvalitet, der styrker regionens konkurrenceevne.
- **Bæredygtig kapacitetsudvikling**
Fokus på en bæredygtig udvikling af turismekapaciteten for at sikre en langsigtet vækst uden at belaste natur- og lokalsamfund.
- **Bedre adgang og mobilitet**
Forbedring af infrastruktur og transportmuligheder for at gøre det lettere for turister at bevæge sig rundt i regionen.
- **Øget kendskab**
Styrket markedsføring og branding af Sjælland og øerne for at tiltrække flere turister og øge turismeomsætningen samt gæstetilfredsheden.

Løbende evaluering og tilpasning af indsatserne sikrer deres udmøntning og relevans. I tråd med denne langsigtede strategi har KKR Sjælland i september 2024 drøftet processen for en opdatering af udviklingsplanen, for at revurdere og opdatere udviklingsplanen efter 2025. Der tilstræbes en strategisk videreførelse og opdatering af de eksisterende indsatser, så turismen på Sjælland og øerne fortsat kan udvikles i en bæredygtig retning.

Lokalpolitiske målsætninger

Kommunalbestyrelsen har i sin strategi for kommunens udvikling (Kalundborg Kommune, 2023) et overordnet mål om at udvikle detailhandlen og turismen til gavn for beskæftigelse og byliv. Et løft af turismen er en mulighed for at øge kundegrundlag, omsætning og beskæftigelse til gavn for handel og service i hele kommunen. Ligeledes er der politiske pejlemærker, der handler om at løfte barren for kunst- og kulturoplevelser i kommunen, og der er ønske om at styrke kommunens outdoor-profil med særligt fokus på sø, kyst og hav. Udviklingen på disse områder vil ikke bare gavne turismen men i høj grad også skabe lokal udvikling til gavn for borgerne i kommunen. I denne turistpolitiske redegørelse præsenteres en række af de lokalpolitiske satsninger og konkrete tiltag.

TURISMEN I DAG – KORT FORTALT

Hvert år gæster tusindvis af turister kommunen. Hovedparten er danskere. Overnatningstal viser at udenlandske turister udgør omkring 30 procent, heraf flest fra Tyskland. Her gives en kort beskrivelse af, hvordan kommunen som turistdestination ser ud i dag.

Naturen og især kysterne er trækplaster

Turister søger ikke til Kalundborg kommune på grund af en eller flere særlige 'topattraktioner'. Når turister kommer til Kalundborg, skyldes det primært, at de vælger overnatningssted i kommunen begrundet i naturkvaliteterne. Her er mange gode tilbud indenfor naturnære overnatningssteder. Især skal nævnes en stor kapacitet indenfor camping og de mange feriehuse.

Kystturismen med den lette adgang til vand og strand er det absolutte trækplaster. De mange børnevenlige strande og mulighederne for at holde en aktiv ferie tæt ved vandet med badning, sejlsads, fiskeri, gå- og cykelture osv. appellerer bredt til flere forskellige aldersgrupper og familietyper. De kystnære naturområder ved fx Reersø, Asnæs, Røsnæs og Vesterlyng giver turisterne, der camperer eller overnatter i sommerhuse langs kysten mulighed for unikke naturoplevelser indenfor meget korte afstande. Som turist kan et besøg på en af de mindre øer være en ganske særlig oplevelse. Fra Havnsø kan man tage færgen til Nekselø og Sejerø, der byder på helt unikke naturoplevelser og kulturmiljøer.

Andre overnatningsmuligheder som fx hotel- og kroophold, bondegårdsferier, B&B eller shelterpladser, der ikke nødvendigvis ligger kystnært, kan tilbyde andre former for afslapning eller aktiv ferie med rige muligheder for naturoplevelser. Her kan bl.a. nævnes områder som Bregninge, Bjergsted, Tissø, Åmosen og skovene ved Halleby Ore og Skarresø.

Som turist, der bevæger sig rundt i kommunen på egen hånd fx på cykel eller til fods via afmærkede ruter, kan man vælge at udforske naturen helt på egen hånd. Vil man gerne guides eller hjælpes lidt på vej til at finde de helt særlige naturoplevelser, så bliver der udbudt ture, events og aktiviteter, ofte af frivillige og lokale kræfter med stort kendskab til det sted og de emner, de formidler.

Kulturen – et område i udvikling

Kalundborg Kommune kan ikke prale af at være i 'superligaen', når det gælder store og unikke kulturtilbud, som turister valfarter efter. Det betyder dog langtfra, at der ikke findes mange spændende kunst- og kulturoplevelser for både børn og voksne, og potentiale til at kunne tilbyde mere. Der bliver arbejdet med at udvikle kulturområdet til gavn for borgerne såvel som turister. Kommunalbestyrelsen har bl.a. fokus på at styrke rammerne for de kulturhistoriske oplevelser fx i Højbyen i Kalundborg og på Fugledegård ved Tissø. De seneste år har kommunen været vært for meget store sportsbegivenheder og folkelige events. Dertil kommer at både offentlige og private aktører har initiativer i støbeskeen, som de kommende år vil kunne bidrage med nye og spændende kulturtilbud.

Erhvervsturisme – et uopdyrket felt

Særligt i Kalundborg by er der mange virksomheder, både store og mellemstore, der har behov for at afholde møder, kurser, konferencer mv. En del erhvervsturister kommer i forbindelse arbejds- og forretningsbesøg eller til kurser og konferencer, som afholdes af både lokale og eksterne virksomheder og organisationer. De senere år har flere uddannelsesinstitutioner desuden etableret sig i byen, og det vil alt andet lige øge efterspørgslen efter conferencefaciliteter, overnatning mv.

Der er i Kalundborg i dag kun få hoteller og steder (uden overnatning), som kan håndtere virksomheder og uddannelsesinstitutionernes behov for faciliteter til afvikling af møder, kurser og konferencer. De eksisterende hoteller har desuden relativt få værelser/sengepladser og begrænset kapacitet til afvikling af større møder med mange deltagere. Virksomheder – både lokale og eksterne - der har brug for overnatning til deres gæster, vælger derfor ofte overnatningsmuligheder i nabokommuner eller i København. Mangel på egnede faciliteter gør også, at flere møder og konferencer, hvis omdrejningspunkt er Kalundborg, må holdes i lokaler uden for kommunen.

Foruden en forventet stigende efterspørgsel på faciliteter til erhvervsturister i Kalundborg by, så har kommunen med sin kystnærhed, natur og kulturhistorie også et potentiale for udvikling af andre former for erhvervsturisme. Nogle godser og herregårde afholder allerede i dag jagtselskaber og tilbyder middage, vinsmagning og overnatning. Afhængig af ejernes ønsker og de planmæssige rammebetingelser, vil der på visse herregårde og godser være et potentiale for at udvikle attraktive tilbud til erhvervsturister og visse steder også tilbud for turister generelt.

Definition på erhvervsturisme (jf. Visit Denmark)

Erhvervsturisme er rejser med forretning som formål. Erhvervsturismen omfatter individuelle forretningsrejsende, sæsonarbejdere samt deltagere til møder og kongresser/konferencer.

Erhvervsturismen består af en bred vifte af turister, som kan deles op i to grupper:

- Personer, som rejser for at arbejde, foretage kundeBesøg eller anden forretning
- Personer, som rejser for at deltage i firmamøde, kongres, conference, messe, kursus, studierejse eller belønningsrejse. Denne gruppe kaldes samlet set for mødeturister eller mødedeltagere
 - *Mødeturister i Danmark*
Mødemarkedet, eller Business Events, er den del af erhvervsturismen, som står for kongresser, konferencer, fagmesser og andre former for møder. Et møde er defineret ved at det afholdes eksternt, at der er mindst 10 mødedeltagere og at det varer minimum 4 timer

Erhvervsturisme skaber pr. overnatning:

- En omsætning mere end dobbelt så stor som kystturisme
- En beskæftigelse 2,5 gange større end kystturisme

Erhvervsturisme skaber vækst hele året og er ikke sæsonbestemt.

FOKUSOMRÅDER OG INDSATSER

I denne turistpolitiske redegørelse er der peget på fire overordnede fokusområder med tilhørende indsatser. De nævnte fokusområder vurderes som vigtige og centrale for at understøtte turismen som et erhverv. Samtidig vil flere af fokusområderne omfatte indsatser, der er med til at understøtte udviklingen på kommunens øvrige politikområder som fx kultur og fritid, detailhandel, beskæftigelse, bosætning osv.

1) Udvikling af erhvervsturismen

Kalundborgs erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner vokser markant i disse år, hvilket har sat fokus på behovet for tidssvarende møde- og kursuslokaler samt overnatningsmuligheder.

Udnyt momentum og tiltræk investeringer

- Udnyt den aktuelle efterspørgsel til at udvikle erhvervsturismen. Tiltræk investorer og indgå i partnerskaber, der kan konsolidere erhvervsturismen. Samarbejde og målrettede investeringer er nødvendige og en forudsætning for udvikling af erhvervsturismen
- Vælg løsninger der muliggør at flere møder, konferencer og erhvervsbesøg kan blive holdt lokalt, og vær opmærksom på at løsningerne har en kapacitet, kvalitet og standard, der også gør det muligt at tiltrække erhvervsturister udefra

Hotelkapacitet i og udenfor Kalundborg by

- Skab bedre mulighed for overnatning. Mangel på hotelværelser generelt betyder, at lokale virksomheder må benytte hoteller i nabokommuner. Et nyt hotel- og conferencecenter ved Holbækvej i Kalundborg er første skridt i at dække behovet, men flere og andre former for overnatningsfaciliteter vil også være relevante

Internationalisering af services

- Fokus på at der er flersprogede informationer, forbedret skiltning og øget digital tilgængelighed af services. Flere udenlandske erhvervsturister forudsætter internationalisering af eksisterende services og udvikling af nye

2) Videreudvikling af kystferieturismen

Naturen og særligt kysterne er et af Kalundborg kommunes største aktiver. Mange turister vælger kommunen pga. feriehusene og campingpladserne, men der er potentiale for at optimere udbuddet. Synlige kulturtilbud og udvikling af attraktioner kan skabe bedre grundlag for helårsturisme.

Camping – forskellige former for camping

- Udnyt en høj campingkapacitet endnu bedre gennem udvikling af nye, differentierede tilbud til forskellige målgrupper (hytter, glamping, autocampere mv.)
- Fokus på forbedring af standarden så campingpladserne generelt får et kvalitetsløft

Udnytte kapacitet i feriehusene bedre

- Fokus på at øge udbuddet af sommerhuse til udlejning. Kun få af de 7.500 sommerhuse udlejes kommercielt. Skab øget udlejning af sommerhuse gennem incitament og markedsføring

Synliggøre kulturtilbud og udvikle attraktioner

- Invester i tiltag, der bidrager til at de eksisterende kulturtilbud og attraktioner bliver mere synlige og sørg for at informationer er tilgængelige på flere sprog
- Fokus på udvikling af nye kulturtilbud og attraktioner, der understøtter helårsturisme

3) Styrket Outdoorprofil

Outdoor-turisme er i vækst, og Kalundborg har unikke landskaber og en natur, der tiltrækker både lokale og turister. En stærkere outdoor-profil kan forlænge sæsonen og skabe mere aktivitet året rundt.

Formidling af naturoplevelser

- Naturvejledning, skilte og digitale løsninger skal gøre oplevelserne mere tilgængelige

Infrastruktur (stier, shelters mv.)

- Udvikling af stisystemer, shelters og boardwalks skal skabe lettere adgang til naturen
- Fokus på sammenhængende ruter og naturoplevelser i hele kommunen

Outdoorlandskaber til aktive turister

- Skab sammenhængende og attraktive natur- og outdoorområder med afsæt i strategisk-fysiske udviklingsplaner
- Skab mulighed for flere naturoplevelser og outdoor-aktiviteter året rundt, som kan styrke outdoor-profilen og udvide turistsæsonen

4) Turismeerhverv og landdistriktsudvikling

Turismen kan være en drivkraft for udvikling i landdistrikterne, men kræver strategisk planlægning og samarbejde. Bæredygtige løsninger skal sikre, at turismen ikke ødelægger et lokalsamfunds kvaliteter men i stedet fremmer en udvikling til gavn for de lokale beboere. Turismen kan være det 'ekstra', der gør udvikling muligt i landsbyerne, fx ved at der bliver skabt grundlag for at etablere rekreative og kulturelle tilbud.

Strategisk planlægning for landsbyer

- Understøt de former for turisme, der bedst egner sig til at understøtte bosætning og lokal erhvervsudvikling i det pågældende geografiske område og i den enkelte landsby
- Brug helhedsorienteret planlægning til at sikre bæredygtige løsninger og balanceret vækst

Samarbejde og partnerskaber

- Skab grundlag for tæt dialog og samarbejde mellem Destination Sjælland, turismeerhvervet, lokale beboere og kommunen for at styrke koordinering og udvikling af turismeinitiativer fx gennem partnerskaber og i projekter

Bæredygtig turismeudvikling som vækststrategi

- Fokus på at turisme er lokalt forankret og skaber grundlag for økonomisk vækst i lokalsamfundet - gerne hele året, og uden at forringe natur- og kulturværdier eller gøre skade på den lokale identitet

REDEGØRELSE FOR TURISMEUDVIKLINGEN I KALUNDBORG KOMMUNE

Dette kapitel er en uddybende gennemgang af status og udviklingsmuligheder indenfor følgende områder:

- A) Overnatning
- B) Kultur og events
- C) Natur og friluftaktiviteter
- D) Handel og service
- E) Mobilitet og trafikale infrastruktur
- F) Turisme og lokal udvikling

På baggrund af denne gennemgang er de stærke og svage sider ved turismen i Kalundborg kommune opsummeret i form af stikord i nedenstående tabel.

Stærke og svage sider ved Kalundborg kommunes turisme	
Stærke sider	Svage sider
Oplevelsesmuligheder og attraktioner: • Naturen – specielt kysterne • Nogle kvarterer / lokalsamfund med potentialer Overnatning: • Camping - stor kapacitet og høje overnatningstal • Stor kapacitet i feriehuse I øvrigt: • Krydstogtturisme (på sigt)	Oplevelsesmuligheder og attraktioner • Meget få egentlige turistattraktioner med større besøgstal • Manglende synlighed af eksisterende kulturtilbud Overnatning: • Mangel på hotelkapacitet • Relativt få udlejer deres sommerhuse til turister I øvrigt: • Manglende sammenhængende stinet og services (diverse fysiske anlæg og formidling) der giver bedre og lettere adgang til naturoplevelser

Skal man indkredse udviklingsmuligheder, er det naturligt at forsøge at gøre noget ved de svage sider. Men det er lige så vigtigt at konsolidere og udbygge de stærke. Kalundborg skal ikke forsøge at få en turisme, der ligner den, man har andre steder – men en turisme, der bygger på og passer til kommunens særlige karaktertræk og potentialer.

A) Overnatning

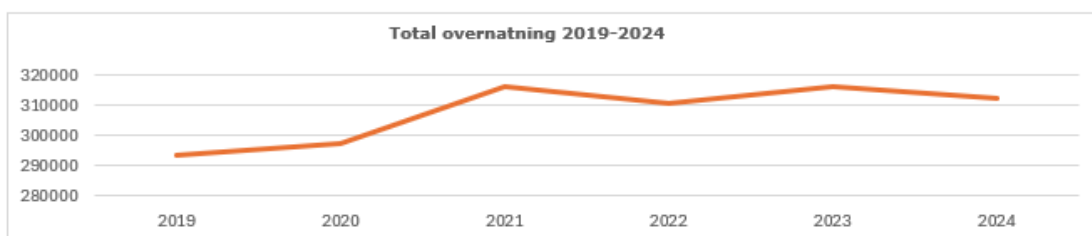
Overnatningstal

Overnatningstallene (Destination Sjælland, 2025) giver et billede af hvilke turister, der kommer til kommunen. Hovedparten af de kommercielle overnatninger, nærmere bestemt 71%, foretages af danske gæster, mens tyske og hollandske gæster sammenlagt udgør 21%.

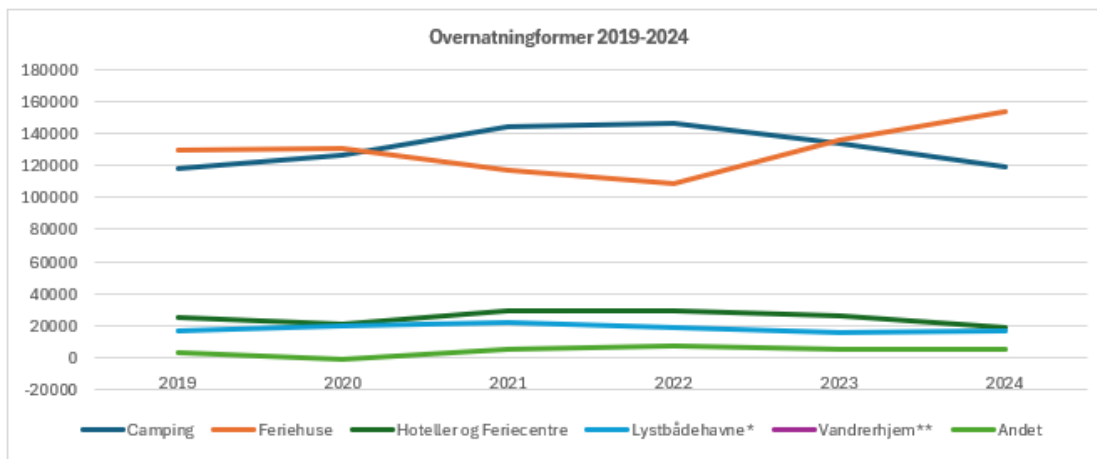
Overordnet set er de mest populære overnatningsformer camping (38%) og feriehuse (49%), men der er forskelle afhængigt af gæsternes nationalitet. Danskere foretrækker i højere grad camping, mens tyske og hollandske gæster i overvejende grad foretrækker at overnatte i feriehuse. Statistikken over kommercielle overnatninger medregner ikke overnatninger i shelters, eget/lånt feriehus eller andre ikke kommercielle overnatningssteder.

I de følgende afsnit nedenfor bliver de enkelte overnatningsformer beskrevet mere uddybende.

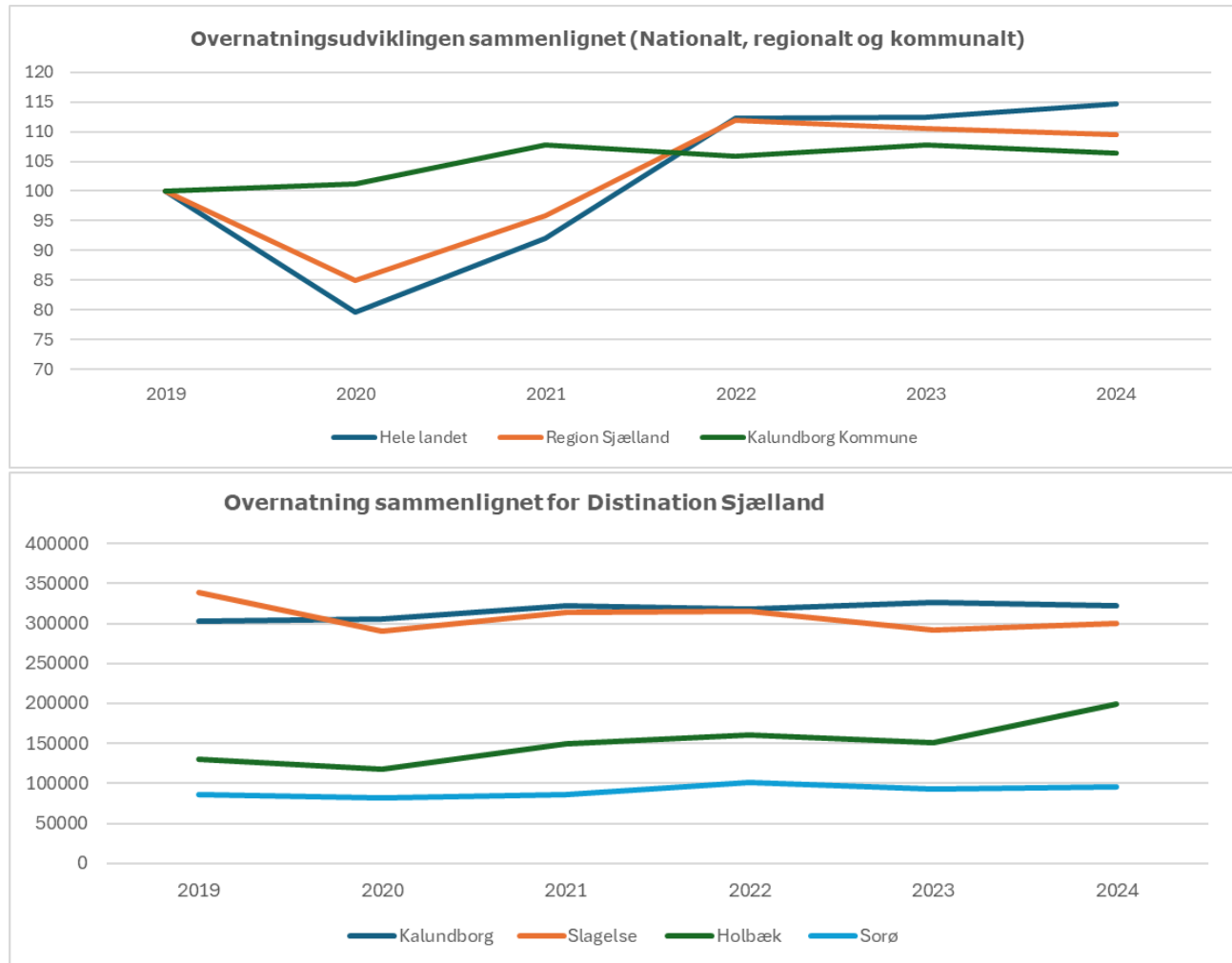
Overnatningsformer i Kalundborg Kommune 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Total	293218	296918	315857	310451	315927	312047
Camping	117759	126575	143792	146147	133790	118701
Feriehuse	129504	130874	116759	108579	136123	153199
Hoteller og Feriecentre	25405	20993	28919	29503	25817	18719
Lystbådehavne*	17209	19986	21535	18500	15379	16524
Vandrerhjem**	-	-	-	-	-	-
Andet	3.341	- 1.510	4.852	7.722	4.818	4.904

<https://visitdenmark.statistikbank.dk/>

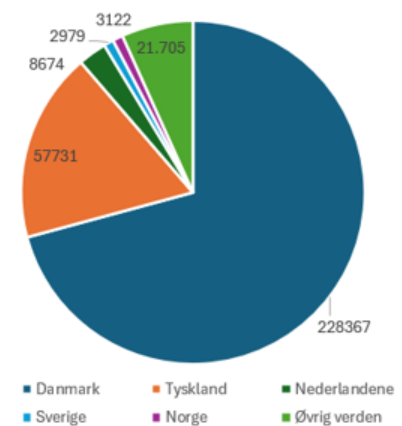

Overnatningstal i Kalundborg Kommune opgjort på nationalitet

Overnatning 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Total	302292	305481	322671	318220	326409	322578
Danmark	210866	250767	277289	245808	235923	228367
Tyskland	48542	41769	31855	47523	56689	57731
Nederlandene	6574	2431	3246	5752	8897	8674
Sverige	5589	1367	2607	3667	3256	2979
Norge	4141	1704	551	3859	2903	3122
Øvrig verden	26.580	7.443	7.123	11.611	18.741	21.705

Overnatning fordelt på nationalitet 2024

Camping

I Kalundborg kommune er camping en vigtig mulighed for overnatning, hvilket kommer til udtryk ved at denne overnatningsform er på højde med feriehuse og udgør 38% af overnatningerne i Kalundborg kommune i 2024.

Der er 9 campingpladser spredt ud over kommunen af meget forskellige størrelse. De har hver især har deres udtryk i forskellige faciliteter og sammensætning af overnatningsmuligheder fra telt til hytter. Alle campingpladserne ligger i kystnærhedszonen - tæt på strandlivet.

	Nuværende størrelse (antal enheder)	Mulig fremtidig udvidelse
Urhøj	223	400
Vesterlyng	418	450
Reersø	181	200
Bjerge Sydstrand, FDM	110	110
Bjerge Sydstrand, Solholm	100	200
Saltbæk Vig	200	200
Sejerø	120	120
Elverdamsgården	60	100
Ugerløse Motel og Feriecenter	110	110
Nye campingpladser		Min. 100 enheder

Figur 1 Kommuneplanens rammer for udvidelse af campingpladser

Ifølge Danmarks Statistik bliver der færre og færre campingvogne på danske nummerplader. I 2014 var der ca. 140.000 campingvogne, mens der i 2023 var ca. 110.000. Det svarer til et fald på ca. 21 pct. (Danmarks Statistik, 2024).

Autocamperturisme vinder mere og mere indpas som en ferieform i Europa og udgør i dag et stort og voksende marked og er dermed et potentialeområde inden for kyst- og naturturismen i Danmark. Tyskland alene udgør ca. en halv million autocampere, mens Danmark udgør en relativ lille andel på ca. 13.000 indregistrerede autocampere. Autocampister behøver ikke vælge campingpladser, men har mulighed for overnatning på fx lystbådehavne og særlige autocamper P-pladser (Dansk Kyst- og Naturturisme, 2020).

Generelt kan man sige at camping som ferieform er under forandring. Nye målgrupper, der efterspørger ferie tæt på naturen, søger alternativer til campingvogne, fortelte og fastliggerliv. Der betyder andre forventninger og krav til campingpladserne. Samlet set er der behov for at styrke og udvikle campingproduktet med nye overnatningsformer. Som det fremgår i afsnit om Natur- og Friluftaktiviteter på side 19 har målgruppen, der søger naturnære overnatningsformer meget forskellige ønsker til overnatning, og campingpladserne vil kunne udvikle attraktive tilbud, der imødekommer nogle af disse målgrupper.

Feriehuse

Med over 8.500 sommerhuse (hvor ca. 1.000 anvendes til helårsbeboelse) er Kalundborg en af regionens største feriehuskommuner. Det er imidlertid kun et begrænset antal af disse feriehuse, der udlejes. En spørgeskemaundersøgelse fra 2022 udført af Destination Sjælland, i samarbejde med Kalundborg, Holbæk og Slagelse kommuner, viser at kun 4 % af sommerhusene udlejes kommercielt. Knap halvdelen (48 %) af sommerhusejerne udlåner deres hus gratis til fx venner og

familie, mens 3 % både udlåner og udlejer deres hus. Der er helt afgjort et potentiale i, at få flere sommerhuse på udlejningsmarkedet. Dels udlejes en forsvindende lille del af den eksisterende bygningsmasse, dels benyttes feriehuse ikke alle årets uger af ejerne selv og deres familier og står dermed tomt og endelig er det den foretrukne overnatningsform for både tyske og hollandske gæster og den næst mest brugte af danskere.

Bed and Breakfast

I Kalundborg kommune er der flere, som udbyder bed and breakfast. Udbuddet er spredt ud over kommunen og stederne ligger uden for byerne. Der er pr. februar 2025 følgende eksempler (listen er et øjebliksbillede og ikke udtømmende):

- Bella's Bed & Breakfast, Kalundborg
- Holmehuset Bed and Breakfast, Kåstrup, Saltbækvig
- Kongsgård Bed and Breakfast, Røsnæs
- Lykkebjerg Bondegårdsferie, Sønderød
- Myrehøj Bed and Breakfast, Eskebjerg
- Sejerø Bed and Breakfast, Sejerø
- Den Gamle Apotekergaard, Høng

Hoteller

Kalundborg Kommune står svagt med hensyn til hotel- og feriecenterkapacitet, og har klare potentialer for udvikling på hotelområdet særligt indenfor erhvervsturisme.

Desværre er udviklingen i hotelkapaciteten gået i den forkerte retning. I 2023-2024 blev kapaciteten således betragteligt forringet, idet der ikke længere drives hotelvirksomhed på Ole Lundsgård, Saltoftehus, Gårdhotellet og Strandhotel Røsnæs. Tilbage er Move Eco Health Hotel (tidligere vandrehjem i Kalundborg) og Reersø Kro, samt herregårdene Kragerup Gods og Selchausdal Gods, sidstnævnte tilbyder overnatning i forbindelse med fester eller arrangementer på godset.

Kalundborg har i dag markant få hotelværelser og der er grundlag for at se nærmere på mulighederne for at udvikle og udvide hotelbranchen i Kalundborg, både via nyetableringer og via udvikling af eksisterende hoteller. Det gælder især for 'erhvervsturismen', hvor virksomhedernes behov for at kunne afholde møder og have gæster ikke kan klares inden for de eksisterende tilbud. Hvis Kalundborg kunne opfylde de lokale og regionale virksomheders efterspørgsel efter hotelværelser, mødefaciliteter osv. ville det også kunne have en positiv effekt på primært restaurationsmiljøet og i nogen grad på specialbutikker. Beskæftigelsesmæssigt betyder hoteller typisk flere arbejdspladser særligt rettet mod ufraglærte og personer med kortere uddannelser.

Kommunalbestyrelsen har i 2025 indgået aftale om salg af grund, der er beskrevet i Lokalplan nr. 514, som giver mulighed for etablering af et hotel, konference- og administrationscenter ved Holbækvej i Kalundborg. Det forventes at der i løbet af 2-3 år fra købet af arealet, vil stå et færdigt hotel med op imod 200 værelser/lejligheder.

Udover erhvervsturisterne, så er vurderingen at der også mangler hotelkapacitet for andre turistsegmenter. Med en forventning om flere events og et løft i de generelle oplevelsestilbud, samt den stigende krydstogtturisme, vil der være et grundlag for at etablere større hotelkapacitet. I forhold til andre turistsegmenter vil placeringer i Kalundborg midtby være relevant.

En anden mulighed for at udvide hotelkapaciteten mod såvel erhvervsturisme som mod særlige events og oplevelser, er hvis flere af de eksisterende godser og herregårde ser det som en

mulighed at indrette hotellignende faciliteter. Det kan ske i mindre eller større skala. Et eksempel på sidstnævnte er Kragerup Gods, der har udviklet sig fra primært at være et landbrug til i dag også at være et moderne konferencecenter med plads til op til 250 gæster. Her er mødelokaler, restaurant, hotelværelser og mulighed for oplevelser og aktiviteter i godsets park og skov. Udover at tilbyde faciliteter til erhvervsturister, så har Kragerup Gods også tilbud, der målretter sig til private endagsturister, både voksne og børn.

I mange år har der været forskellige forsøg på at få gennemført en planlægning for Klintegården på Røsnæs, der giver mulighed for, at der på ejendommen kan opføres et hotel. By-, Land- og Kirkeministeriet inviterede i 2023 landets kystkommuner til at ansøge om tilladelse til innovative og miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme, jf. planlovens § 4a. I februar 2024 har Kalundborg Kommune således indsendt en ansøgning på baggrund af et konkret projekt for Klintegården. Projektet har til hensigt at opføre et hotel på cirka 8.000 m² og etablere et mindre formidlingscenter i eksisterende bygninger. Ministeren for byer og landdistrikter har den 13. november 2024 meddelt Kalundborg Kommune forsøgstilladelse til det ansøgte projekt, jf. planlovens § 4 a, stk. 1.

B) Kultur og Events

Der er mange oplevelsesmuligheder i kommunen, men næppe nogen attraktioner, der i sig selv har størrelse og potentiale nok til at være afgørende for turisternes valg af feriedestination. Det betyder ikke at eksisterende oplevelsesmuligheder ikke er vigtige – tværtimod ligger der et potentiale gemt i at få dem udviklet og arbejde for at skabe nye attraktioner. I denne redegørelse er de politiske beslutninger, der er truffet i forhold til udviklingen af kulturtilbud og events beskrevet.

Øget synlighed af kulturaktiviteter

Kalundborg Kommune arbejder målrettet på at gøre det lettere for borgere og turister at finde kulturelle arrangementer og for aktører at fremhæve deres aktiviteter. Kultur- og Fritidsudvalget har øget synlighed af kultur- og fritidstilbud som et centralt indsatsområde. På baggrund af en kulturanalyse og en kulturkonference afholdt i 2024 er der udarbejdet en samlet plan med tiltag, der skal styrke synligheden og tilgængeligheden af kultur- og fritidstilbud. Det drejer sig bl.a. om ny hjemmeside, forbedret kulturkalender, visuel identitet, kampagner og partnerskaber.

Rammer og anlæg til kulturoplevelser

Kulturhus ved havnen i Kalundborg

Kommunalbestyrelsen har i februar 2024 vedtaget en lokalplan med henblik på at skabe rammerne for omdannelse af havnens tidligere pakhús til kulturhus, der kan understøtte og udvikle Havneparkens rekreative aktiviteter. Det nye kulturhus forventes at stå færdigt i 2027 med café, sal til forestillinger mv. for 150 personer, værksteder, læsesal, studiepladser og bibliotek/borgerservice mm.

Professionel scene i Kalundborg

Kalundborg Kommune har mange fine rammer, lokalt forankret, til forskellige musik-, kunst- og kulturaktiviteter. Her tænkes på forsamlingshuse, spillesteder, idrætshaller og hos private aktører, hvor der er mulighed for forestillinger med plads til 50-300 publikummer. Udfordringen er, at der ikke er faciliteter med professionelt udstyr og plads til forestillinger over 300 publikummer i kommunen. Kommunalbestyrelsen har i Budget 2023 afsat midler til at få udarbejdet et forslag til, hvordan modernisering af Kalundborg Hallerne (Hal 1) kan rumme større kulturarrangementer. Foruden teater og musikforestillinger vil en modernisering af Hal 1 også give bedre mulighed for at afholde messer, sportsstævner og konferencer med et stort publikum. Midler til undersøgelse af mulighederne er frigivet i 2024, og der er reserveret 10 mio. kr. i 2025 til selve arbejdet med moderniseringen.

Udvikling af lokationer

Helhedsplan for Højbyen i Kalundborg

Kommunalbestyrelsen har i september 2023 godkendt en helhedsplan for Højbyen i Kalundborg. Planens formål er at formidle Højbyens unikke middelalderhistorie og anvende dens kvaliteter som løftestang for en fremtidig udvikling af området. Planens hovedgreb er at give en forstærket oplevelse af Højbyen som unik middelalderfæstningsby og iscenesætte og anvende de væsentligste historiske elementer fra middelalderen.

Ambitionen med helhedsplanen er todelt: At styrke det oplevelsesøkonomiske fundament for kulturturismen som erhvervsindsats, og at styrke bosætningsindsatsen ved at styrke den lokale selvforståelse og stolthed over egnens historie, som er af national betydning. Helhedsplanen peger

på syv nedslagsområder, som er konkrete steder i Højbyen, der på hver sin måde formidler middelalderarven. For hvert nedslagsområde arbejdes der med tre greb:

- Det faglige, som har fokus på formidling af middelalderbyen
- Det folkelige, som har fokus på at skabe attraktive steder for besøgende og byens borgere
- Forbindelsen, som kobler de forskellige nedslagspunkter på resten af Højbyen og Kalundborg

Helhedsplanen sætter rammerne for, hvordan Højbyen kan udvikle sig med fokus på at styrke de stedbundne kvaliteter og den unikke historie til gavn for såvel byens borgere, besøgende og erhvervet.

Røsnæs Rundt og Lundbye-Landmarks

Røsnæs-halvøen har gennem de seneste 10 år udviklet sig og udvikles stadig. Røsnæs Rundt er en rute, som via 13 landmarks tager besøgende med på oplevelse i Røsnæs' smukke natur. Projektet Røsnæs Rundt har været undervejs siden 2007 og i 2015 stod de første tre landmarks klar. To af de 13 landmarks, Naturrummet og Aktivitetshuset på Havnen, er bygninger i landskabet. De andre landmarks er små opholdssteder udført i træ, der iscenesætter landskabet og fortæller en historie om netop dette særlige sted på Røsnæs. På Røsnæs finder man også de såkaldte Lundbye-landmarks, der gør det muligt at gå i guldaldermaleren Johan Th. Lundbyes fodspor og opleve naturen og landskabet. Med QR-koder får man adgang til over 70 af Lundbyes billeder og en masse tekst og citater fra hans dagbøger og breve.

Fugledegård-Tissø Vikingecenter

Ved vestbredden af Tissø ligger Fugledegård-Tissø Vikingecenter, der formidler kulturhistorie og tilbyder naturoplevelser. Fra sen jernalder og gennem vikingetiden har området dannet ramme for en af Nordeuropas største og rigeste bebyggelser. Der er blandt andet fundet arkæologiske spor efter stormandsresidenser, kultiske områder, værksteder, og mere end 15.000 genstande, der både vidner om nationale og internationale forbindelser. Dertil er størstedelen af området erklæret som habitatområde for europæisk værdifulde naturtyper og hertil tilknyttede vilde plante- og dyrearter.

I 2023 ophørte centeret som selvejende institution. Bygningerne var i forvejen ejet af Kalundborg Kommune og kommunalbestyrelsen besluttede på møde i november 2023 at drift og videreudvikling af centeret skulle overgå til Kalundborg Kommune. Det er Kultur- og Fritidsudvalget, der sætter ramme og retning for den fremtidige drift af stedet.

I 2024 fik Naturpark Åmosens sekretariat en kontorplads på centeret, og i 2025 vil Center 1 (Det Sociale Voksenområde i Kalundborg Kommune) etablere en butik samt pausehus til en gruppe borgere tilknyttet Center 1.

Visionen er at skabe et dynamisk og inkluderende center, der i endnu højere grad formidler kultur- og natur gennem udstillinger, levende formidling, outdoor og arrangementer.

Topattraktioner

Når vi taler om større, egentlige turistattraktioner står Kalundborg kommune svagere sammenlignet med andre kommuner. Topattraktioner med høje besøgstal kan fx være:

- Kunst-, kultur- og naturhistoriske attraktioner og museer
- Oplevelsescentre
- Zoologiske anlæg og akvarier
- Botaniske haver
- Forlystelsesparker og badelande

Birkegårdens Haver, Kalundborg Museum og Kragerup 'Go High' har høje besøgstal set ud fra et lokalt perspektiv og tiltrækker turister til kommunen, men ligger i den lave ende set på regionalt og nationalt niveau.

Potentialet for udvikling af nye attraktioner

Lundbye Engelhardt Kunstmuseum

Lundbyekomitéen har anmodet kommunalbestyrelsen om at støtte idéen om etablering af et Lundbye-Engelhardt Kunstmuseum i Kalundborg kommune. Museet skal hædre to af de største kunstnere, der gennem tiderne har boet og virket på Kalundborg-egnen. Johan Thomas Lundbye (1818-1848) og Maja Lisa Engelhardt (født 1956). Kunstmuseets hovedformål skal være at erhverve og opbygge en stor samling af de to kunstneres værker og samtidig have en størrelse og indretning, så der løbende kan arrangeres særudstillinger og kulturarrangementer af høj international kvalitet. Museet vil have en direkte kobling til det store kunstformidlingsprojekt, der blev indviet i to etaper under Lundbyefestivalerne i 2018 og 2021: 18 markerede steder i landskabet på Røsnæs og Asnæs og i Kalundborg by.

Kommunalbestyrelsen har i marts 2024 udtrykt anerkendelse af Lundbyekomitéens arbejde og visionære overvejelser vedrørende etablering af et kunstmuseum i Kalundborg og anbefaler Komiteen at arbejde videre med at afsøge mulighederne for ekstern finansiering af museets anlæg og drift. Når dette er afklaret, herunder evt. byggeriets omfang, tages der stilling til udpegning af en relevant placering for museet.

Store Fuglede veteranbane og natursti

Vestsjællands Veteranog ønsker at genetablere veteranbanen mellem Gørlev og Store Fuglede og flytte den eksisterende Værsløvsti som er etableret på det tidligere jernbanetracé. Projektet vil skabe en ny turistattraktion, der kombinerer kulturarv og naturoplevelser. Veteranbanen vil formidle historien om togetrejser i begyndelsen af 1900-tallet, mens naturstien vil være til glæde for gående, cyklende og ridende. Projektet omfatter også etablering af rastepladser og broer.

Kommunalbestyrelsen har i februar 2025 besluttet en støtteskrivelse til Vestsjællands Veteranogs projekt om genetablering af en jernbanestrækning, uddrag fra støtteskrivelsen:

"Kalundborg Kommune ønsker hermed at udtrykke sin fulde støtte til projektet "Store Fuglede veteranbane og natursti", som er initieret af Vestsjællands Veteranog. Projektet har til formål at genetablere veteranbanen mellem Gørlev og Store Fuglede samt flytte den eksisterende natursti, hvilket vil skabe en unik turistattraktion og styrke kulturarvsformidlingen i Vestsjælland."

Events

De senere år har der været afholdt en række meget store sportsbegivenheder i kommunen fx cykelløbene Post Danmark Rundt og Tour de France, men også andre sportsgrene som fx DM i sejlskab (Finnjolle). Den 20. maj 2024 blev motionsløbet Royal Run afholdt i Kalundborg med 10.000 løbere og et publikum på cirka 10.-15.000. De helt store events af national/international betydning

er en lejlighed til at få sat Kalundborg på landkortet. Afhængig af hvilken type event der er tale om, vil det være muligt at tiltrække en del besøgende og derved medvirke til at øge kendskabet til kommunen som turistdestination. Især vil tematiserede events som fx Lundby-festivalen, der afholdes hvert 3. år have et særligt publikum, ligesom Middelalderfestivalen, der holdes hvert 2. år vil kunne udvikles til et større event, der har potentiale til at tiltrække turister – både danske og udenlandske.

Andre årlige begivenheder som fx Heste- og kræmmermarkedet i Gørlev og musikfestivaler som Kalundborg Rocker og Musik i Havnsø er ikke events, der i sig selv får turister til at vælge kommunen som destination. Til gengæld kan sådanne events være med til at give gode oplevelser til turister, der af andre årsager allerede har fundet vej og som gør ophold i kortere eller længere tid.

Lundbye Kunstfestival

I sommeren 2018 blev guldaldermaleren Johan Thomas Lundbyes 200-års fødselsdag fejret i hans fødeby Kalundborg med en festival, der blev en stor publikumssucces (12.000 festivalgæster). I 2021 strakte Lundbye Kunstfestival sig over mere end to måneder med 70 arrangementer på programmet: Udstillinger, koncerter med klassisk musik og jazz, en sangaften, præsentation af et nyskrevet teaterstykke, et talkshow, foredrag, guidede ture og en landsdækkende fotokonkurrence. Antallet af besøgende nåede op på 14.393. Lundbye Kunstfestival nummer tre løb af stablen den 3. august til 8. september 2024.

Lundbyfestivalen har også sat sig blivende aftryk rundt i bybilledet. Således blev der i forbindelse med festivalen i 2021 rejst en Lundbye-statue centralt i Kalundborg by og i 2024 blev Lundbyes alterego Sindre opført. Lundbykomiteen, der står bag festivalen og de opførte kunstværker, har arbejdet videre med udsmykningen af det offentlige rum. I 2024 blev der i forbindelse med festivalen opført yderligere to kunstværker ved Campus Kalundborg, Helix Lab og Absalon. De to nye skulpturer skal være med til at markere Kalundborg som uddannelsesby ud fra tanken om at videnskab og kunst hænger sammen.

C) Natur og friluftaktiviteter

Et centralt motiv for at vælge Kalundborg kommune som feriested er naturen, og kommunen byder på en række førsteklases naturområder:

- Storebæltskysten med oplevelsesrige kystlandskaber og mange gode badestrande
- Øerne Nekselø og Sejerø
- Asnæs og Røsnæs med meget smukke og afvekslende landskaber
- Saltbæk Vig og Vesterlyng med heder og lavvandsområder – naturtyper, som er sjældne i Sjællandsregionen
- Åmosen samt Tissø-området

Turister opsøger forskellige former for naturoplevelser, og er tiltrukket af forskellige naturtyper og aktiviteter. De mange eksisterende tilbud spænder lige fra betalingsattraktioner som eksempelvis Go High klatrebanen på Kragerup Gods, hvor man bevæger sig i trætoppene, til gåture ad mærkede stier som fx Røsnæs Rundt og så til de selvorganiserede naturoplevelser, som bade- og fisketure ved kysterne eller fugleture i Åmosen.

Med kommunens mange naturområder findes der rige muligheder for naturoplevelser. Der er et udviklingspotentiale og en mulighed for at øge antallet af besøgende ved at formidle mulighederne bedre og skabe lettere adgang. Her er det vigtigt at skabe en bæredygtig balance, så naturen ikke belastes og bliver ødelagt af for mange besøgende eller af uhensigtsmæssig adfærd. For at levere gode oplevelser for turister og besøgende i almindelighed er det vigtigt også at indtænke servicefunktioner. Anlæg og faciliteter som P-pladser, stier, badebroer, toiletter, skiltning osv. skal etableres med respekt for natur og landskab.

Der er inspiration at hente fra andre kommuner i Danmark, der har udarbejdet strategisk-fysiske udviklingsplaner for natur- og outdoorområder. Kommunerne har gjort sig erfaringer med, hvordan der kan planlægges i det åbne land i forhold til brugen af naturen som et rekreativt element, der både kan skabe værdi for den enkelte borger og for samfundet uden at gå på kompromis med naturbeskyttelse. Erfaringerne er samlet i en metodehåndbog (Dansk Kyst- og Naturturisme, 2024).

Figur 2 Anvendelsen af naturen er i opbrud og ændres markant i disse år. Nye målgrupper kommer til. Det stiller større krav om variation af både oplevelses- og overnatningstilbud i naturen (Kilde: Længe Leve Landskabet, Dansk Natur- og Kystturisme, 2024)

Dansk outdoor: Et nyt vækstområde i turismen

Hub for Innovation in Tourism er et projektsamarbejde mellem de nationale udviklingsselskaber Dansk Kyst- og Naturturisme, MeetDenmark og Dansk Storbyturisme. I 2022 blev der udgivet en rapport (Dansk Kyst- og Naturturisme, 2022), der kortlagde markedet og pegede på tendenser inden for outdoorturisme. Konklusionen lyder at efterspørgslen efter oplevelser, der foregår udendørs, er i vækst.

”Både danske og internationale turister bruger naturen som aldrig før. Outdoor-begrebet kommer fra en verden af aktiviteter, der giver høj puls og sved på panden såsom rafting, mountainbiking, surfing, klatring og hiking. Naturmæssigt er det høje bjergtinder, vilde floder og dybe

skovlandskaber, der kommer på nethinden. Men alt det er under forandring, når vi ser på outdoor i Danmark. Her rummer outdoor også de mere rolige naturoplevelser, som handler om eftertænksomhed, samvær og fællesskab med naturen som ramme. Outdoor-aktiviteter ses stort set alle steder - bare det er udenfor. Det betyder, at outdooraktiviteter også ses i byerne - uanset om det er i parker, i havne eller i bynære naturarealer."

"Outdoor har en længere sæson end klassisk dansk kystferieturisme, fordi mange naturoplevelser lige så godt kan foregå i gråvej, og uden at temperaturen skal være over 20 grader. Oplevelser i naturen handler også om årstider. Det skaber anledninger til at udvikle produkter, uanset om det handler om svampe, løvfald, sne eller fugletræk. Brugen af outdoor foregår hele året, og der er stort potentiale i at udvikle outdoor-aktiviteter, som udvider sæsonen og skaber vækst hele året rundt."

Muligheden for at kunne tilbyde turister forskellige former for outdoor-aktiviteter og unikke naturoplevelser er bestemt til stede i Kalundborg kommune. Her findes forskellige naturtyper og flere aktører, der allerede i dag tilbyder services til turister, der gerne vil bruge ferien på udendørs aktiviteter. Det gælder både i og udenfor byerne, og med udsigten til at kunne 'strække sæsonen' udover den almindelige sommerferie og højsæson, ligger der et uudnyttet potentiale i at udvikle og styrke turismeerhvervet.

I disse år er der stor byggeaktivitet særligt i Kalundborg by, hvor der opføres store industrianlæg og mange nye boliger. Der skal derfor findes plads til enorme mængder jord. En mulighed er at udarbejde en langsigtet og helhedsorienteret udviklingsplan, så jorden kan blive brugt strategisk til at skabe et eller flere attraktive 'Outdoor-landskaber'. I dette landskab skal der være god plads til rekreative funktioner som mountainbikestier, sommer-skibakke, ridestier og shelterpladser osv. Der skal tages hensyn til eksisterende natur og der kan være mulighed for at nye naturområder, skov, vådområder osv. kan indgå udviklingsplanen. En strategisk placering af sådanne outdoorlandskaber vil kunne tilgodese ønsker fra både borgere og turister.

Friluftsliv - et politisk pejlemærke

Kultur og Fritidsudvalget valgte i 2022 som et af deres politiske pejlemærker, at arbejde for at skabe bedre muligheder for at benytte naturen og de mange kystområder i kommunen. Udviklingen skal ske på en måde, der tager hensyn til naturen, så den beskyttes og bevares. Der er således udpeget fire outdoorspots:

- 1) Kalundborg (Havneparken, Gisseløre, Munkesøen)
- 2) Bregninge (søområdet)
- 3) Tissø og Åmosen
- 4) Røsnæs

Der er i 2024 udarbejdet en helhedsplan for Munkesøen. Intentionen med *Urban Outdoor Munkesøen* er at skabe et område med appel til hele befolkningen. Et trygt sted hvor man mødes, går tur, opholder sig og er fysisk aktiv. Området skal blive en grøn, urban friluftszone med plads til både organiserede og selvorganiserede aktiviteter. Et sted hvor både aktiv og passiv rekreation kan udfolde sig, under hensyntagen til både naturen og de eksisterende idrætsfaciliteter. Munkesøen skal ikke alene være en destination, men i høj grad også et område man spontant krydser igennem på sin rute mellem byens kvarterer. Med budgetaftalen indgået i 2025 har aftalepartnerne sendt planen med anbefaling videre til den kommende kommunalbestyrelse.

Foreningerne Amfi Vestsjælland, Vestsjællands Wake- og Surfklub samt Bjergsted Lokalråd, har med støtte fra Landdistriktsudvalget gennemført et udviklingsprojekt, der har undersøgt muligheden for at udvide brugen af naturområderne ved Bregninge og gøre dem til rekreative

naturområder med lettere adgang for alle. Lokale frivillige foreninger, skoler, virksomheder mfl. var inviteret med i udviklingsprocessen for området for at styrke aktive fællesskaber. Projektet er mundet ud i en udviklingsplan, der har særlig fokus på fællesskaber, der appellerer til børn og unge, samt muligheden for at skabe aktive fællesskaber i målgruppen 18-55 år som led i at styrke bosætningen. Der er udarbejdet en handlingsplan opdelt i tre stadier, hvor 1 og 2 drejer sig om udvikling af faciliteter ved AMFI-området, mens stadie 3 har et mere langsigtet perspektiv for udviklingen af større områder mellem Bregninge, Bjergsted og Løgtved formuleret i en vision om 'Naturkorridor Vestsjælland'. Foreningerne er i gang med at søge fondsmidler til at realisere handleplanerne fra udviklingsplanen.

Sejlerturisme

Kalundborg er en kystkommune med mange mindre lystbådehavne og med spændende lystsejlerfarvande, så der er absolut potentiale for udvikling af denne turismeform.

Udover sejlerne er der også mange andre turister, der besøger lystbådehavnene og som er tiltrukket af det lokale havnemiljø og de skibe, der ligger i havnen. En lystbådehavn består af mange faciliteter, såsom legepladser, grillpladser, vinterbadning, værksteder og andre servicefaciliteter som spisesteder, iskiosker og offentlige toiletter. Lystbådehavnene ligger ofte i nærheden af eller er en integreret del af et samlet maritimt kulturmiljø med fiskerihavn, færgeleje, mindre butikker til dagligvareindkøb, skibsprovisionering, maritime værksteder og et værft eller bedding. Det er vigtigt at eventuelle ændringer og udvidelser af lystbådehavnene ikke forringer de lokale og stedbundne kvaliteter, der tilsammen bidrager til det marine miljø.

Der er i alt 9 havne i kommunen.

Kommunale:

- Havnsø havn
- Nekselø anløbsbro
- Nyby havn på Røsnæs
- Sejerø havn
- Kalundborg Vesthavn

Øvrige:

- Kalundborg havn
- Gisseløre lystbådehavn
- Reersø havn
- Mullerup Havn

Lystfiskeri

Kalundborg Kommune er med i *Fishing Zealand*, et projekt hvor Danmarks Sportsfiskerforbund, adskillige kommuner på Sjælland og Øerne og frivillige lystfiskere arbejder sammen med lokale virksomheder og turistorganisationer om at udvikle bæredygtigt lystfiskeri og forbedre fiskemuligheder i hele regionen. Projektet er til stor fordel for lystfiskerturisme og lokal erhvervsvækst, men især for miljøet og lystfiskerne.

Fishing Zealands udgangspunkt er, at lystfiskeri skal være bæredygtigt. Det betyder dels, at lystfiskeriet ikke må belaste fiskebestandene for hårdt, og dels, at de lokaliteter, der lægger vand til fiskeriet, ikke må tage skade af den øgede færdsel. Tværtimod skal lystfiskeri være en aktivitet, der kommer samfundet til gode på mange forskellige niveauer.

Bæredygtigt lystfiskeri er et begreb som både består af den måde den enkelte lystfisker dyrker sit eget fiskeri på, men i dette tilfælde, også af, hvordan Fishing Zealand involverer sig i en lang række miljø- og turismeprojekter og aktiviteter, der fremmer bæredygtigt lystfiskeri.

Et meget vigtigt element i Fishing Zealand er, at den nuværende tilstand i vandløb, søer og kyster skal forbedres, sådan at de vilde fiskebestande får bedre forudsætninger for at reproducere sig. Udsætningerne af lokalt tilpassede ørreder er ligeledes en hjørnesten, ligesom alle udfordringer, som begrænser fiskenes mulighed for at gennemføre deres livscyklus, skal adresseres.

Hvert forår arrangeres i regi af Fishing Zealand en Hornfiskefestival og i efterårsferien afholdes 'Street Fishing' i Kalundborg. Der er aktiviteter for både børn og voksne. Fishing Zealand har udgivet en informationsfolder med kort og beskrivelser af 16 lokationer i Kalundborg kommune, hvor der er godt at fiske. Folderen findes også på tysk og engelsk.

Cykelturisme

Kalundborg Kommune har de senere år anlagt flere nye cykelstier med henblik på at skabe bedre og mere trafiksikre forbindelser mellem de mindre byer og lokalsamfund (se også afsnit om Infrastruktur side 27). De nye cykelstier skaber ikke bare bedre mulighed for borgerne for at bruge cyklen som dagligt transportmiddel, men vil også kunne understøtte cykelturismen. Set i turismemæssigt perspektiv vil en satsning på flere sikre cykelstier generelt være et plus.

Turister, der selv planlægger deres cykelferie, efterspørger opdaterede og tilgængelige kort med relevante informationer om ruter, overnatningssteder og seværdigheder. Der findes forskellige kilder til information. Destination Sjælland markedsfører på sin hjemmeside afmærkede cykelruter, hvoraf flere ligger i Kalundborg kommune. Nogle af ruterne er 'tematiserede' som fx Vinruten, Herregårdsruten og Istidsruten, mens andre baserer sig på eksisterende infrastruktur som fx Værsløv Stien, der ligger på en nedlagt jernbanestrækning. Naturpark Åmosen angiver cykelruter på deres kort over naturparken og tilbyder 1-dags udlejning af gravel-cykler, så børn og voksne kan komme ud i Åmosen også på de stier og grusveje, der er mindre fremkommelige.

Der er også tilbud til de turister, der gerne vil have hjælp til planlægningen af deres cykelferie. Destination Sjælland samarbejder fx med BikingPeople, et bureau der arrangerer cykelferier som færdige pakkeløsninger med aktivitetsprogram, overnatning og transport af bagage mellem overnatningssteder. Også Naturpark Åmosen udbyder en service, hvor de planlægger cykelture, fx med afsæt i cykelruten Åmosen Rundt. Turen designes efter turisternes behov med forslag til indlagte pauser og besøg undervejs fx på en gård, hvor børnene kan klappe geder eller ved spisesteder, hvor man kan få frokost. Naturpark Åmosen tilbyder at tilrettelægge hele turen herunder sørge for forplejning og overnatning.

Cykelturisterne i Danmark

VisitDenmark (2023) har tegnet en profil af de danske og udenlandske cykelturister, som var på ferie i Danmark i 2022. Cykelturisterne er defineret som dem, der specifikt medtænkte cykling som rejsemotiv, da de valgte Danmark som feriedestination i 2022. Konkret betyder det, at turisterne 'i høj grad' eller 'i afgørende grad' lagde vægt på 'cykling eller cykelferie', da de valgte Danmark som feriedestination.

- Samlet set er der 2,6 mio. cykelturister i Danmark. 1,1 mio. er danske og 1,5 mio. er udenlandske
- Blandt cykelturisterne i Danmark rejser flest (43 pct.) danskere som par uden børn, og næstflest (19 pct.) er forældre med børn under 18 år. Blandt de udenlandske cykelturister i Danmark rejser 26 pct. som forældre med børn, mens 34 pct. er par uden børn
- De udenlandske cykelturister på ferie i Danmark rejser typisk i større grupper end de danske og er på ferie i længere tid
- Flere end hver tredje (36 pct.) udenlandske cykelturist på ferie i Danmark booker sin ferie under en måned før afrejse
- Cykelturisterne har et døgnforbrug på 1.000 kr.
- 41 pct. af cykelturisterne kommer fra Tyskland
- Cykeloplevelser kombineres med både oplevelser i naturen og afslapning
- Både campingpladser og feriehusene var efterspurgte overnatningssteder blandt både danske og udenlandske cykelturister i Kyst- og naturdanmark

Turister, der ankommer i bil, er overrepræsenterede blandt de udenlandske cykelturister i Kyst- og naturdanmark. Det hænger formentlig sammen med, at en stor del er tyskere i bil. Blandt de danske cykelturister ankommer lidt færre i bil til destinationen, end tilfældet er blandt gennemsnittet. Derimod ankommer flere på cykel.

Naturformidling

Kommunalbestyrelsens naturpolitik (2021) har målsætninger om at forbedre naturformidlingen og gøre det lettere for borgere og besøgende at få adgang til naturoplevelser. Private og offentlige aktører er på forskellig vis med til at udvikle naturformidlingen, så turisterne får mulighed for at komme helt tæt på naturen og få særlige oplevelser, hvad enten det er på en dagsudflugt eller som led i et længere ferieophold.

Uddrag af Kalundborg Kommunes naturpolitik

I Kalundborg Kommune vil vi sikre, at naturen er nem at finde, nem at besøge og nem at færdes i. Vi vil derfor arbejde for at skabe bedre sammenhænge mellem de naturområder der findes i det åbne land og naturen i byområderne, så flere borgere i både byerne og på landet kan komme ud i naturen. Og her skal det være nemt og attraktivt at færdes til fods og på cykel. Naturen er derude, men i dagligdagen tænker vi ikke over om det er nu fuglene yngler, laksen vandrer, bierne summer og soløje-alanten blomstrer. Kommunen har en ambition om, at naturens egne aktiviteter skal formidles på kortmateriale, men også som informationer på hjemmeside, sociale medier, skilte osv. Målet er, at borgere og turister der vil have naturoplevelser, let kan læse sig frem til hvad de skal kigge efter på de forskellige årstider når de besøger naturen.

I Kalundborg kommune vil vi gerne skabe bedre sammenhænge mellem byer, landdistrikter og land/natur ved at gøre det muligt for den enkelte borger nemt at komme ud på landet. Det kan gøres ved at få lavet afmærkede stier til både gående og cyklister. Stier som dels er færdselsårer mellem områder, men i sig selv også kan udgøre en naturkorridor som vi bl.a. kender det fra Vørslevstien. Fokus skal i højere grad være på at etablere rundture og ruter ud til naturperlerne. Det skal være sikkert for vores børn at færdes på landet via stisystemer med deres venner, så de trygt kan tage på tur selv. Kommunen vil for alle bortforpagtede kommunalt ejede arealer vurdere om der kan laves spor eller stier som offentligheden kan benytte. Mange gode naturoplevelser nås ved opmærksomhed på naturen omkring én, hvor den umiddelbart kan nydes og selv få lov til at udfolde sig, kravle/flyve forbi. I Kalundborg kommune vil vi hjælpe naturoplevelserne på vej ved at opstille fugletårne eller måske få bygge et skovtårn og finde gode steder hvor man kan opstille flere shelters, så det i højere grad bliver muligt at få naturoplevelser døgnet rundt.

I Kalundborg kommune skal der være adgang til naturoplevelser døgnet rundt. Ambitionen er at skabe rammerne for, at der bliver flere steder at overnatte i det fri, og målet er at udpege og lave en række nye overnatningspladser, både på kommunale arealer, men også i samarbejde med private aktører. Broer og boardwalks er en mulighed for at skabe sammenhænge i landskabet, der hvor man ellers ikke kan færdes tørskoet. I Kalundborg kommune vil vi gøre det muligt at flere kan få sådanne oplevelser væk fra alfarvej og tæt på naturen.

Naturvejledning og guidede ture

Røsnæs Naturskole og Lejrskole drives af Kalundborg Kommune. Bygningerne og området er ejet af Naturstyrelsen. Naturvejledning er gratis for skoler og børneinstitutioner i Kalundborg Kommune, og Røsnæs Naturskole arrangerer også guidede ture for andre mod betaling.

Foreninger og frivillige benytter området ved Røsnæs Naturskole som mødested ved deres arrangementer, fx Røsnæs Naturdag hvor Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Jægerforbund går sammen om at arrangere aktiviteter, værksteder og guidede ture med naturoplevelser for både børn og voksne.

Som det fremgår af Naturparkplan 2023-2028 har Naturpark Åmosen (2023) en række overordnede målsætninger for udviklingen af naturparken, herunder at formidling og naturvejledning skal styrkes og koordineres i forhold til lokale aktører gennem udbygning og etablering af aktiviteter, servicefunktioner og faciliteter. Naturpark Åmosen sælger guidede ture, hvor man går ture og får naturvejledning om kulturhistorien, landskabet, dyr og planter. På Naturparkens hjemmeside findes informationer om området og der er kort med oplysninger om afmærkede gå- og cykelruter, overnatningssteder, oplevelsesmuligheder og forskellige aktiviteter.

Naturpark Åmosen har i 2025 fået fondsmidler til at opføre Tissø Naturobservatorium. Midlerne skal bruges til at omdanne et tidligere rensningsanlæg ved Tissø til et observatorium med fokus på tilgængelighed for mennesker med fysiske og psykiske handicap. Formålet er at formidle vandet og det omgivende dyreliv ud fra universelle designprincipper, så alle – uanset funktionsniveau – føler sig velkommen i naturen.

Informationstavler og skilte

Det er en løbende proces at få tilset og udskiftet gamle informationstavler og skilte, der står placeret rundt ved kysterne og i udvalgte naturområder. En del af skiltene stammer helt tilbage fra amtets tid. De fremstår i dag slidte og trænger til en opfriskning. Foruden de informationstavler og skilte som kommunen sætter op, er der også skilte, der bliver sat op for at fortælle turister og lokale om et givent naturområde. Disse skilte er ofte opført i forbindelse med fondsstøttede projekter som fx Istidsruten, eller det kan være tværkommunale samarbejder som fx Naturpark Åmosen eller lokale initiativer som Røsnæs Rundt.

Kommunen har sat nye informationstavler op ved Vesterlyng og på Gisseløre

D) Handel og service

Sammenhængen mellem lokal detailhandel og turisme er vigtig men kompleks. De to sektorer kan have betydelige fordele for både lokale erhvervsdrivende og turisterhvervet. Her er nogle generelle nøgleaspekter af denne sammenhæng:

Den lokale detailhandel som repræsentant for **unik kultur og identitet** i et område. Turister søger ofte autentiske oplevelser, lokale butikker, der sælger unikke produkter eller lokalproducerede varer.

- Lokale **butikker som turistattraktioner**. For eksempel kan en boghandel, et kunstgalleri, møbelforretning eller en specialiseret delikatesseforretning tiltrækker turister
- **Turister som kundebase** for lokale butikker, bidrager til en sæsonmæssig diversificering af kundegrundlaget, hvilket styrker overlevelsen især i mindre samfund
- Turister, der handler lokalt, bidrager til **øget lokal omsætning** ved at købe varer og tjenester fra lokale butikker, hvorved der skabes en positiv økonomisk virkning for lokalsamfundet.
- Øget efterspørgsel fra turister fører til vækst i lokale butikker **fastholder eller skaber flere arbejdspladser**, der styrker den sociale sammenhængskraft i samfundet.
- **Turistfaciliteter og -infrastruktur** kan ved at tjene som nøglefaciliteter sikre en veludbygget samlende by-infrastruktur.
- En **turistorienteret digital markedsføring** kan bidrage til generel øget synlighed.
- Gennem **bæredygtig turisme** og tilknyttede praksisser kan lokale butikker tiltrække miljøbevidste turister og samtidig reducere omkostninger.

E) Mobilitet og trafikal infrastruktur

Mobilitet er essentielt for både virksomheder, borgere og turister. Det skal god tilgængelighed til hvor man bor, arbejder, køber ind og søger oplevelser. Den trafikale infrastruktur i form af veje og stier er en central forudsætning for at kunne udvikle turismen. Kalundborg kommune er geografisk stor og har mange kilometer kystlinje, så den trafikale infrastruktur betyder meget for muligheden for at kunne komme rundt i hele kommunen.

Vejnettet

I Kalundborg Kommune er der en relativt god fremkommelighed via et veludbygget vejnet af større og mindre veje. Adgang til parkering i dagtimerne er forholdsvis god – især i Kalundborgs bymidte. De fleste turister, der kommer i bil, oplever således ingen problemer med at nå frem til overnatningssteder, turistattraktioner, kysten, stranden og naturoplevelserne. Fra slutningen af 2028 vil Rute 23 være fuldt udbygget som motorvej. Dette vil lette adgangen til Kalundborg for turister, der kommer til Kalundborg fra øst.

Kollektiv transport

For turister uden bil, som må benytte den kollektive trafik, er fremkommeligheden mere vanskelig. Det er kommunens politik at sikre god kollektiv trafik for borgerne i hele kommunen, herunder at der er fleksibel, kollektiv transport i landdistrikterne. De fleste busser kører primært i dagtimerne og på hverdage. Dermed er der ikke så mange afgangene i weekender og ferier, og tidspunkterne harmonerer dermed ikke nødvendigvis med turisternes behov for transport til overnatningssteder og oplevelser.

Fra jernbanestationen i Kalundborg, er der timedrift mod Holbæk og København, og der er busser der kører regionalt og lokalt. Der er to lokalstationer på ruten, henholdsvis Kalundborg Øst og Svebølle Station.

Kommunen ser på smartteknologi, som kan gøre kollektiv trafik fleksibel og sikre at ressourcer bliver bedre udnyttet. Samkørsel og deleøkonomiske løsninger, understøttet af nye teknologier, er en del af kommunens løsninger indenfor den kollektive trafik. Disse løsninger skal gøres tilgængelige for alle brugere i kommunen - også turister.

Stier til gående og cyklister

Det er velkendt at stier letter adgangen til kollektiv trafik, naturoplevelser, fritidsinteresser og sociale aktiviteter. Mange borgere og turister sætter stor pris på at kunne gå og cykle i naturen. For udenlandske turister er oplevelser i naturen noget af det, der rangerer højt blandt motiverne for at besøge Danmark som ferieland. Vandring og cykling er tæt forbundet med outdoor- og naturturisme.

Kommunen har i sin cykelpolitik og cykelstiplan zoomet helt ind på cyklen som transportmiddel og udstikker retningen for at få flere borgere til at anvende cyklen som transportmiddel i dagligdagen. I cykelstiplanen er der en beskrivelse af det fremtidige sammenhængende stisystem, der skal fremme sikker transport til og fra skole, uddannelse, arbejde, fritidsaktiviteter og oplevelser. Der er i de senere år anlagt nye cykelstier med vægt på at forbinde byer og trafikknudepunkter. Set i turismemæssigt perspektiv vil en satsning på flere cykelstier være et plus.

Kalundborg Kommune har både i sin naturpolitik og i sin cykelpolitik beskrevet, hvordan stier kan sikre øget fremkommelighed ved at gøre stierne mere tilgængelige gennem afmærkning og skiltning. Naturpolitikken beskriver også, hvordan man med stierne kan skabe attraktive naturoplevelser.

De store byggerier i Kalundborg og deres betydning for fremkommelighed og attraktivitet

Den trafikale infrastruktur i Kalundborg Kommune, og heraf mobilitet og fremkommelighed, er i dag og foreløbig frem til 2030 kendetegnet ved en udvikling, der sætter et forøget pres på veje og jernbane.

Udbygningen af infrastruktur som veje, forsyningssystemer og nye industribygninger samt boliger, belaster især både de store primære veje og gamle landeveje, med megen tung trafik til og fra særligt Kalundborg By. Der er tidspunkter hvor fremkommeligheden er begrænset frem til selve Kalundborg, når man kommer fra fx København og Slagelse. Der arbejdes med løsninger om bedre information via informationstavler, apps og hjemmeside. Disse redskaber vil være centrale for at styrke og lette den trafikale situation – også for turisterne.

Ø-færgerne

Fra Havnsø er det muligt at komme med færge til Sejerø og Nekselø. Færgerne står overfor at blive udskiftet med nye el-færger. Beslutningen om elfærger på Sejerøbugten afventer udbud og priser på sammenlignelige projekter i Danmark.

Fra Kalundborg er der færgeforbindelse til Samsø. Samsøfærgeren vil i løbet af 2025 og 2026 blive udskiftet med el-færge. Den nye elfærge bliver større, så det skulle blive lettere at få bil, cykel mv. med til og fra Samsø.

Skiltning

Bedre skiltning indgår som et delement i flere af de strategier og politikker som kommunen har. Det gælder både naturpolitikken, cykelpolitikken, strategier for indretning af veje og byrum mv. Skiltning kan være af afgørende betydning for om turister har mulighed for at benytte sig af den lokale trafikinfrastruktur, og her spiller det naturligvis en rolle om informationen på skiltene også er tilgængelig for udenlandske turister.

Løft af stationen – DSB

Kalundborg Station står foran en større ombygning. Ombygningen finder sted i 2025-2026. Resultatet af ombygningen vil betyde både reelle forbedringer og en forskønnelse. Der bliver både lettere adgang, større tryghed og overskuelighed. Ligeledes vil der blive flere faciliteter og opholdsmuligheder. Skiftet til andre transportmidler forbedres og gøres lettere, så det bliver en bedre oplevelse for de rejsende at benytte stationen.

Krydstogtterminal

Krydstogtturisme kan være en værdifuld ressource for lokale samfund. Kalundborg Havn har de seneste år taget en lang række initiativer til at gøre Kalundborg attraktiv som krydstogtdestination. Kalundborgs placering er ideel for krydstogt. Det er forholdsvist tæt på København (både som oplevelsessted og Københavns Lufthavn), og så er placeringen brændstofbesparende for krydstogtskibene i forhold til at sejle til Københavns Krydstogthavn.

Kalundborg Havn vil etablere en krydstogtsterminal, og har derfor i 2021 indgået en 20-årig aftale med den internationale operatør Global Ports Holding, der planlægger at bygge en krydstogtsterminal til 44 millioner kroner, som kan håndtere mere end 1.000 krydstogtgæster hver uge. Det primære fokus er at gøre Kalundborg Havn til en 'turnaround'-havn, hvor krydsturisterne begynder og slutter deres rejse, og hvor krydstogtskibene får forplejning, brændstof mv. om bord. Derudover ligger der en mulighed for styrke Kalundborgs kulturliv og detailhandel, hvis flere af krydstogtturisterne benytter sig af lokale tilbud, og hvis de får mere kendskab til Kalundborg som turistdestination generelt. Det forudsætter dog en målrettet indsats for at skabe let adgang til aktiviteter, oplevelser og overnatningsmuligheder (hoteller). Det kan handle om at tilbyde guidede ture, kulturelle arrangementer, lokale markeder og smagsoplevelser. Samlet set kan krydstogtturisme generere indtægter og arbejdspladser til samfundet gennem restauranter, butikker og andre serviceudbydere.

Krydstogtturisme og etableringen af en terminal udfordrer dog også den trafikale infrastruktur med flere busser og lastbiler på vejene. Der er brug for en god planlægning af veje og arealer, så der er kapacitet til at transportere personer og varer til terminalen, og samtidig gode muligheder for at krydstogtturister, der gerne vil fra terminalen og ind til Kalundborg by kan komme hurtigt og sikkert frem. For at undgå at øget trafik fører til øget klima- og miljøbelastning (luft og støj) er vigtigt at se på mulighederne for at skibe og køretøjer kan forsynes med vedvarende energi fx ved etablering af landstrømsanlæg og adgang til e-brændstof.

Femern-Bælt tunnel

I 2029 åbner den nye Femern Bælt-tunnel, hvilket har potentiale til at tiltrække et meget stort antal tyske turister, ikke blot til Lolland-Falster men til hele Østdanmark (Visit Lolland-Falster, 2024).

For at Sjælland, Lolland-Falster og Møn som turismeområde skal stå stærkest muligt, når den faste Femern Bælt-tunnel åbner i 2029, er der dannet en ny alliance Strategic Marketing Alliance – Zealand (SMA-Z). Formålet er at styrke turismen på Sjælland, Lolland-Falster og Møn og det strategiske samarbejde om analyse, markedsføring og udvikling mellem de fem destinationer uden for København; Visit Sydsjælland og Møn, Visit Fjordlandet, Visit Nordsjælland, Destination Sjælland og Visit Lolland-Falster. Derudover indgår VisitDenmark, Dansk Kyst- og Naturturisme, Erhvervshus Sjælland og erhvervshus Hovedstaden i projektet.

Projektet sigter efter at øge antallet af udenlandske turister, særligt de tyske, og der skal skabes et mere bæredygtigt turismeerhverv på Sjælland, Lolland-Falster og Møn gennem bedre udnyttelse af kapaciteten i en større del af året og gennem skærpe af turismeproduktets miljømæssige bæredygtighed og appel over for især tyske, miljøorienterede rejsende.

F) Turisme og lokal udvikling

Kalundborg Kommune kan medvirke til at skabe et stærkt fundament for at udvikle turismen i landdistrikterne som en drivkraft for lokal vækst, øget bosætning og det gode liv. Kommunes initiativer tager afsæt både i kommunens egne politikker og strategier, særligt bosætningsstrategien og landdistriktspolitikken og i de nationale strategier for turisme, der peger på turisme som en bæredygtig vej til at fremme og udvikle landdistrikterne og de mindre bysamfund.

Kommunens særlige natur- og kulturværdier, som er beskrevet i de foregående afsnit, rummer muligheder for at skabe en bæredygtig turisme, der understøtter attraktive levevilkår og nye erhvervsmuligheder. For de mange lokalsamfund og lokalcenterbyer er det løft, som turismen giver, med til at gøre forskellen på, om det lokale butiksmiljø kan fungere og løbe rundt hele året. Som eksempel kan nævnes betydningen af turismen for Gørlev-områdets lokale samfundsøkonomi. Ikke mindst den store omsætning, der skabes af feriehusejerne, kommer lokalområdets håndværkere og butikker til gode, og er utvivlsomt en af de vigtigste grunde til, at det er lykkedes at fastholde en rimelig lokal service- og detailhandelsdækning i området.

Turismeudviklingen i kommunen skal således ikke kun tiltrække besøgende, men også skabe et stærkt erhvervsgrundlag, der gør det mere attraktivt at bo og arbejde i landdistrikterne. Turismeerhverv som småskala-overnatning, outdoor-oplevelser, lokale fødevareproduktioner, kunsthåndværk og naturnære, rekreative aktiviteter kan understøtte en livsstil, hvor man både kan drive forretning og opnå høj livskvalitet tæt på naturen. Det giver gode betingelser for iværksættere og familier, der ønsker at bosætte sig uden for de større byer, men stadig vil være en del af et aktivt erhvervs- og kulturliv.

En vigtig forudsætning for udvikling af turismen i landdistrikterne er at infrastrukturen følger med, det gælder særligt investeringer i bedre transportmuligheder og tidssvarende digitale løsninger. Udvikling af bæredygtige overnatningstilbud vil understøtte en helårsbaseret turisme, der skaber varige arbejdspladser fx når herregårde og store godser indretter hotel- og konferencefaciliteter.

Ved at styrke turismen som en integreret del af lokalsamfundene vil Kalundborg Kommune sikre, at turismeudviklingen ikke kun er til gavn for besøgende, men også fungerer som en motor for bosætning, nye erhverv og en attraktiv livsstil i landdistrikterne.

TURISMEN OG DEN FYSISKE PLANLÆGNING

Kommuneplanens rammer og retningslinjer skal sikre, at turismeanlæg ikke ødelægger naturen, landskabet, værdifulde kulturmiljøer osv. Der skal være en god balance mellem beskyttelse og benyttelse. God planlægning skal understøtte udvikling af turismen, så det kan ske bæredygtigt og tager de nødvendige hensyn de lokalområder, hvor turisterne opholder sig. Men hvornår er et turismeanlæg bæredygtigt? Er alle former for turisme lige attraktive, og hvilke satser vi på?

De statslige interesser i kommuneplanen (se bilag) for så vidt angår turisme handler langt overvejende om at bevare de åbne danske kyster, så landets kystområder friholdes for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængig af at ligge kystnært. Ligeledes er der fra statslig side fokus på at både kommunernes udpegning af udviklingsområder og sikringen af flere og større sammenhængende naturområder bliver integreret i kommuneplanlægningen.

Turisme kan ses som en løftestang for udvikling af et lokalsamfund ved bl.a. at skabe lokale jobs. Den fysiske planlægning er med til at understøtte at turismeudviklingen sker i en fornuftig balance, hvor man i plangrundlaget får indtænkt de overordnede politiske mål, der bl.a. fremgår af Kommunalbestyrelsens udviklingsstrategi.

Kommuneplanlægning

Mål

Kommuneplan 2021-2032 har tre overordnede mål for turismeudviklingen:

- At udnytte potentialet i turismeerhvervet med udgangspunkt i kyst, landskab, Kalundborg by og havn og virksomheder i erhvervet ved at skabe og synliggøre attraktivitet og muligheder
- At medvirke til, at turismen i Kalundborg kommune udvikles på et bæredygtigt grundlag i forhold til natur og miljø, således at den bidrager til at bevare og udvikle lokalsamfundene som aktive, velfungerende samfund
- At fremme destinationsudviklingen i Kalundborg kommune og i Vestsjælland gennem et tværkommunalt samarbejde

Med afsæt i nærværende turistpolitiske redegørelse vil målsætningerne i Kommuneplan 2025-2036 kunne lyde:

- At udvikle turismen bæredygtigt så landskab, klima, natur og miljø beskyttes og så turismen bidrager til at fremme udvikling af bæredygtige og attraktive lokalsamfund
- At fremme udviklingen af nye turistattraktioner med afsæt i kommunens særlige styrkepositioner
- At fremme og synliggøre mulighederne for kultur- og naturoplevelser af høj kvalitet i samarbejde med offentlige og private partnere
- At fremme destinationsudvikling i Kalundborg kommune og i Vestsjælland gennem tværkommunalt samarbejde

Retningslinjer

Kommuneplanen rummer målsætninger og retningslinjer for en række konkrete turismeanlæg. Disse findes under følgende kommuneplantemaer:

- Sommerhuse
- Feriehoteller
- Campingpladser
- Overnatningspladser i øvrigt
- Lystbådehavne

- Fritidsanlæg
- Støjende fritidsanlæg
- Stier

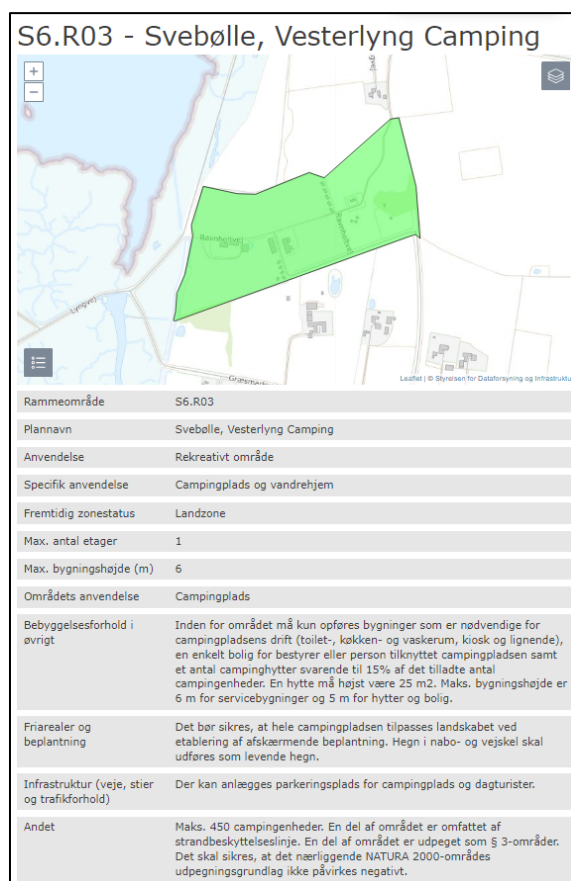
Rammer

Kommuneplanens rammer er bindeled mellem hovedstrukturens mål og retningslinjer og den mere detaljerede lokalplanlægning. De generelle rammebestemmelser omfatter bestemmelser for de enkelte rammeområders arealanvendelse samt for en række tværgående emner. De generelle rammebestemmelser er altid gældende, selv hvor intet andet er nævnt om det pågældende emne under det enkelte rammeområdes bestemmelser.

For hvert enkelt rammeområde er fastsat specifikke rammebestemmelser. Kommunalbestyrelsen kan godt fastlægge strammere bestemmelser, når der udarbejdes lokalplaner. Lokalplaner er mere detaljeorienterede og specifikke, hvorimod kommuneplanen fastlægger de overordnede krav.

De specifikke rammebestemmelser findes under de enkelte planområder.

I turismesammenhæng er der som eksempel generelle rammebestemmelser for arealer udlagt til rekreativt område som bl.a. omfatter lystbådehavne, feriecentre, campingpladser og forlystelsesanlæg, og specifikke rammebestemmelser for de enkelte turistanlæg (se eksempel i Figur 3).

Figur 3 Eksempel på specifikke rammebestemmelser i kommuneplanen for enkeltanlæg

Planlægning og fremtidig turismeudvikling

Kommuneplanen angiver ikke kun retningslinjer og rammebestemmelser for de fysiske anlæg knyttet til turisme, men indeholder også bestemmelser, der vedrører fx natur og skiltning, eksempler på områder, der har betydning for udviklingen af oplevelser for besøgende.

Med afsæt i denne redegørelses opsummering af 'Fokusområder og indsatser' for den fremtidige turismeudvikling (side 7) er der nedenfor redegjort for opmærksomhedspunkter i forhold til planlægningen.

Erhvervsturisme

- Udvikling af hotelkapacitet i Kalundborg by
- Udvikling af overnatningstilbud på herregårde, godser og større gårde, der kan bidrage til øget hotel- og konferencekapacitet
- Udviklingen Kalundborg by med fokus på udvikling og kvalitetsløft af services og attraktioner

Kystferieturisme

- Sommerhuse
- Feriehoteller (udenfor Kalundborg by)
- Campingpladser
- Overnatningspladser i øvrigt

Outdoorsatsning

- Strategisk-fysiske udviklingsplaner kan bidrage til at der bliver skabt sammenhængende og attraktive natur- og outdoorområder, hvor mange forskellige interesser er tilgodeset
- Jord fra store anlægsprojekter kan indpasses og være med til at forme outdoorlandskaber, der giver adgang til rekreativ udfoldelse
- Nye stier og sammenkobling af eksisterende stier kan skabe større sammenhængende stisystemer

Landdistriktsudvikling

- Strategisk planlægning for landsbyer

REFERENCER

- By-, Land- og Kirkeministeriet. (2024). *Veje til bæredygtig turisme*. *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*. Hentet fra https://www.blkm.dk/fileadmin/share/dokumenter/Turismestrategi_Veje_til_baeredygtig_turisme_vaekst.pdf
- Dansk Kyst- og Naturturisme. (2020). *Autocamperundersøgelse - Analyse af danske autocamperbrugere*. Hentet fra https://www.kystognaturturisme.dk/sites/kystognaturturisme.com/files/2020-04/Analyse%20af%20danske%20autocamperbrugere_april%202020.pdf
- Dansk Kyst- og Naturturisme. (2022). *New outsiders: Nye markedstendenser inden for outdoor-turisme*. Hentet fra <https://www.kystognaturturisme.dk/dansk-kyst-og-naturturisme/vidensbank/new-outsidere-nye-markedstendenser-inden-outdoor-turisme>
- Dansk Kyst- og Naturturisme. (2024). *Længe leve landskabet. En metodehåndbog for strategisk-fysiske udviklingsplaner i natur- og outdoorområder*. Hentet fra https://www.kystognaturturisme.dk/sites/kystognaturturisme.com/files/2025-01/Laenge-leve-landskabet_jan25.pdf
- Danmarks Statistik. (2024). *Bag tallene. Tyve procent færre campingvogne på ti år*. Hentet fra <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-07-11-tyve-pct-faerre-campingvogne-paa-ti-aar>
- Destination Sjælland. (2025). *Overnatningsstatistik 2024. Afrapportering af den kommunale overnatningsstatistik fra Danmarks Statistik*. Findes som pdf i Kommuneplanen under Tema Turisme
- Erhvervsministeriet. (2022). *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*. Hentet fra https://www.em.dk/media/15417/skaerm_national-strategi-for-baeredygtig-vaekst-i-dansk-turisme_090822.pdf
- Erhvervsstyrelsen. (2023). *Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen*.
- Kalundborg Kommune. (2023). *Kalundborg kommunes udviklingsstrategi frem mod 2030 - Fremgang får flere med i fællesskabet*. Hentet fra https://kalundborg.dk/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiles%2f3_Politik%2fPlaner_+politikker+og+strategier%2fUdviklingsstrategi+2023%2fUdviklingsstrategi+frem+mod+2035_samlet_+interaktiv.pdf
- Kommunerne i region Sjælland. (2020). *Udviklingsplan for Sjælland og Øerne*. Hentet fra <https://www.kystognaturturisme.dk/dansk-kyst-og-naturturisme/vidensbank/udviklingsplan-sjaelland-og-oerne>
- Naturpark Åmosen. (2023). *Naturparkplan 2023-2028*. Hentet fra https://naturparkaamosen.dk/app/uploads/2024/03/NATURPARKPLAN-2023-2028_compressed.pdf
- VisitDenmark (2023). *Cykelturisterne i Danmark i 2022*. Hentet fra <https://www.visitdenmark.dk/sites/visitdenmark.com/files/2023-11/Cykelturisterne%20i%20Danmark%20-%202022.pdf>
- Visit Lolland-Falster (2024). *Pressemeddelelse 08.10.24 Ny analyse: Åbning af Femern Bælt-Tunnel vil tiltrække tyskere i stort tal*. Hentet fra <https://www.visitlolland-falster.dk/corporate/ny-analyse-aabning-af-femern-baelt-tunnel-vil-tiltraekke-tyskere-i-stort-tal>

BILAG

A)

Statslige interesser i planlægningen

Af *Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægning* (Erhvervsstyrelsen, 2023) fremgår:

Danmarks kyster og strande er et særkende, og den frie adgang til strandene er et fælles gode. Disse værdier skal bevares, samtidig med at det gøres nemmere for borgere i de kystnære områder og for virksomheder bl.a. inden for kyst- og naturturisme at skabe vækst og jobmuligheder.

Det er en national interesse, at de åbne danske kyster bevares. I kystnærhedszonen skal offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges. Ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser. Der kan alene udlægges nye sommerhusområder ved landsplandirektiv, ligesom eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferieformål.

Udviklingsområder, der udpeges via et landsplandirektiv, er områder i kystnærhedszonen, hvor der ikke er særlige landskabs-, natur- og miljøinteresser. Det er områder, hvor kommunerne ønsker større adgang til at planlægge for udvikling af kommunens byer og landsbyer samt åbne mulighed for at give tilladelse til anlæg.

Det er en national interesse, at det i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder gælder, at landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af kystnærhed. Udlæg af ny byzone og etablering af anlæg inden for kystnærhedszonen uden for udviklingsområderne kræver derfor en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Den særlige begrundelse skal godtgøre behovet for kystnær beliggenhed, herunder i fornødent omfang belyse mulighederne for placering uden for kystnærhedszonen.

Kommunernes udpegning af udviklingsområder skal sædvanligvis ske parallelt med kommunernes udpegning af eksisterende og potentielle naturområder til Grønt Danmarkskort, således at såvel udviklingsområder som indsatsen for at sikre flere og større sammenhængende naturområder kommer til at indgå integreret i kommuneplanlægningen. Planlægning inden for udviklingsområderne skal følge reglerne i planloven om byvækst og reglerne for landzone uden for kystnærhedszonen, jf. dog særlige bestemmelser om kystnærhedszonen.

Kommunen skal i forbindelse med udpegningen af Grønt Danmarkskort overveje, hvordan friluftslivet kan styrkes. Derved styrkes fokus på, hvordan udviklingsområder og grønne frirum kan styrke rammerne for et aktivt og lokalt friluftsliv.